

Raad van Advies Waddenzeehavens

21 maart 2017 17.30-20.00 uur

Landgoed *Oranjewoud*
Lindelaan 1, 8453 JD Oranjewoud

Agenda en Leidraad

Arjen Bosch

Schilderij Boele Bregman,
Museum Belvédère

Agenda

- 1. Toelichting op agenda, verslag en mededelingen**
 - **Verslag Raad van Advies 1 december 2016**
- 2. Structuurvisie Waddenzee**
 - **Besluiten stuurgroep SVW**
 - **Beleidsverkenning**
 - **Kabinetsreactie**
 - **Gebiedsagenda**
- 3. Review Waddenacademie**
 - **Voorstel Waddenacademie**
 - **Economische kentallen Waddenzeehavens**
- 4. Unesco-havens**
 - **Werkateliërs december 2016**
 - *Werkateliëri Innovaties*
 - *Werkateliëri Natuurdoelen en havens*
 - **Martin Baptist finalist Ingenieur van het jaar**
 - *Haven- en natuurontwikkeling Den Helder*
 - **Duurzaam havenbedrijf**
 - **Trilaterale samenwerking met Duits- Deense havens**
- 5. Waddenfonds**
 - **Uitwerking Investeringskader**
- 6. Programma Waddenzeehavens**
 - **Verantwoording**
 - **Financiële planning**
- 7. Planning**
 - **28 september 2017 (middag met CWN en avond diner parlant Raad)**

Leidraad Raad van Advies Waddenzeehavens

Dit document leidt de deelnemers door de agenda van de Raad.

1. Agenda, verslag en mededelingen

Agenda

Stemt de Raad in met de agenda?

Verslag

[1b Verslag RvA 20 juni 2016]

**Stemt de Raad in met het verslag van de vorige bijeenkomst ?
Zijn er nog opmerkingen naar aanleiding van het verslag ?**

Mededelingen

Hebben de leden mededelingen die niet zijn geagendeerd ?

2. Structuurvisie Waddenzee

Besluiten stuurgroep SVW

De huidige Structuurvisie Waddenzee (SVW) is in 2015 geëvalueerd en in 2016 heeft lenM een Beleidsverkenning uit laten voeren. Daarbij is het programmateam en de Raad van Advies Waddenzeehavens meerdere malen geraadpleegd. In de vorige Raad is de reactie van de Raad aan de orde geweest en na een schriftelijke ronde aan lenM gestuurd.

De Stuurgroep SVW heeft op 7 maart jl.:

1. Het eindconcept van de Beleidsverkenning vastgesteld.
2. Besloten om de Beleidsverkenning met een kabinetsreactie voor de zomer naar de Tweede Kamer te sturen en een schrijfteam in te stellen om de reactie een inhoudelijke kleuring te geven.
3. In vervolg daarop een gebiedsagenda (GA 2050) op te stellen.

De planning (23-feb-17) is als volgt:

Geschatte doorlooptijden		2015				2016				2017				2018				2019			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	Project: Evaluatie Structuurvisie																				
2	Brief TK																				
3	Project: Beleidsverkenning																				
4	Brief TK																				
5	Notitie invulling Rijksverantw.																				
6	PvA Toekomstvisie / GA 2050																				
7	Project: ontw. TKV / GA 2050																				
8	Project: Ontw. NOVI, BKL etc.																				
9	Brief TK																				
10	Inwerkingtreding NOVI, BKL etc.																				

Beleidsverkenning

De Beleidsverkenning bevat een management samenvatting met 10 kernboodschappen, blz. 6 – 15 (apart toegevoegd).

De RCW heeft een schriftelijke reactie op de beleidsverkenning aan de minister geschreven.

Schrijfteam Kabinetsreactie Beleidsverkenning

Aan het schrijfteam nemen de betrokken overheden deel. Naast overheden zijn ook maatschappelijke partners uitgenodigd, waaronder de natuurbescherming en de havens. Voor de havens zullen Bart van der Kolk (Groningen Seaports) en Arjen Bosch (Waddenzeehavens) deelnemen.

Gebiedsagenda versus Toekomstvisie rijk

Een gebiedsagenda biedt meer mogelijkheden voor inbreng van maatschappelijke partners en de regio (zie voorbeeld Gebiedsagenda Noordzee), dan het alternatief: Toekomstvisie van het rijk. Programmteam Waddenzeehavens heeft de optie gebiedsagenda steeds ondersteund. De stuurgroep koos op 7 maart voor het traject 'Gebiedsagenda'. Het ligt in de lijn der verwachting dat het schrijfteam dat de inhoudelijke kleuring voor de kabinetsreactie voorbereid ook inhoudelijk voorsorteert op de gebiedsagenda. Vanuit programma Waddenzeehavens is initiatief genomen om te bezien of met de natuurbeschermingsorganisaties gemeenschappelijke doelen geformuleerd kunnen worden. De voorbereiding van de geplande bijeenkomst van Raad van Advies met de Coalitie Wadden Natuurlijk (28 september 2016) kan daar een rol in spelen. Programmteam Waddenzeehavens zou de mogelijkheden kunnen tasten.

[2a Samenvatting kernaanbevelingen]

[2b Geannoteerde agenda Stuurgroep SVW]

[2c Gebiedsagenda Noordzee]

[2d Mail gemeenschappelijke doelen]

[2e RCW brief Beleidsverkenning]

[2f Beleidsverkenning Deel 1]

[2g Beleidsverkenning Deel 2]

Toelichting Arjen Bosch op proces en de kernconclusies;

- *Wat geeft de Raad aan het 'schrijfteam kabinetsreactie' mee?*
- *Wat vindt de Raad strategisch handig als insteek voor de Gebiedsagenda?*

3. Review Waddenacademie

De Raad besprak in de vorige bijeenkomst de aanvraag voor de review op het economisch perspectief voor de Waddenzeehavens bij de Waddenacademie, op basis van bestaande documenten. De Raad vroeg om de aanvraag te actualiseren.

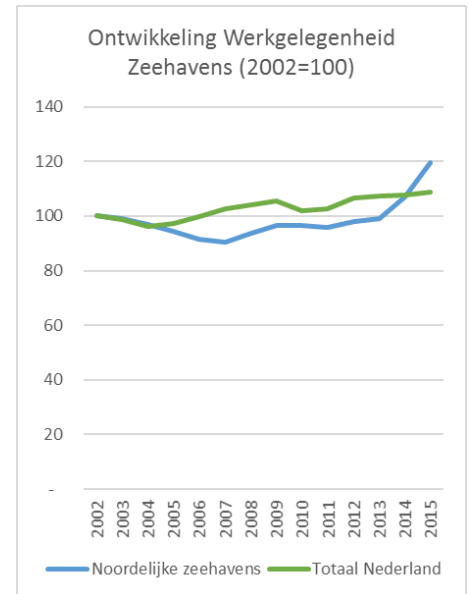

Voorstel Waddenacademie

De geactualiseerde aanvraag is besproken, maar de Waddenacademie bleek zelf onvoldoende expertise op economisch vlak te hebben. De Waddenacademie stelde voor om financiële middelen ter beschikking te stellen, om elders expertise in te kopen. Vervolgens is contact gelegd met Dr. Bart Kuipers van de Erasmus Universiteit en Prof. Iris Vis van de RUG. Zij hebben een voorstel gedaan. Van de Waddenzeehavens wordt gevraagd om inbreng te leveren. Bart Kuipers zal twee stakeholder bijeenkomsten leiden. Er wordt naar gestreefd om de concept eindresultaten op 28 september aan de Raad van Advies voor te leggen.

Economische kentallen Waddenzeehavens

De Waddenacademie wilde graag meer cijfermateriaal over de economische kentallen van de Waddenzeehavens. Ook bij het team Basisonderzoek (project Samenwerkingsagenda) leefde de wens om meer economische parameters opnemen in hun jaarlijkse rapportage (Wadden in Beeld). In opdracht van het team Basis monitoring heeft Bart Kuipers samen met programmateam Waddenzeehavens een overzicht van de belangrijkste parameters gemaakt. Vooral de laatste jaren hebben de Waddenzeehavens groeicijfers die ruim boven het landelijk gemiddelde liggen, dit in tegenstelling tot de jaren voor 2013. Daarbij is wel de kanttekening geplaatst dat de effecten van de lage olieprijs langzaam in de offshore (olie en gas) doorwerken en nog niet in de cijfers te zien zijn. Verder is dat het aantal scheepsbezoeken bij Lauwersoog is 25% terug gelopen.

[3a Aanvraag review Waddenacademie]

[3b Cijfers Waddenzeehavens]

[3c Opzet Review Economisch perspectief Waddenzeehavens]

De Raad heeft de review aangevraagd

- ***Stemt de Raad in met het voorstel van de Waddenacademie?***
- ***Gelegenheid voor een reactie op de economische cijfers van de Waddenzeehavens.***

4. Unescohavens

Werkateliers december 2016

In december zijn twee werkateliers gehouden:

- Bijdrage Waddenzeehavens aan natuurdoelen Waddengebied
- Innovaties duurzaam havenbedrijf van wereldklasse

Het werkatelier over de wijze waarop havens kunnen bijdragen aan natuurdoelen leidde tot de conclusie dat er nog veel mogelijk is. Bij Groningen Seaports lopen de meeste projecten, maar bij de andere havens is het beperkter. Vanuit programma Naar een Rijke Waddenzee is voorgesteld om een expert de overige havens te laten bezoeken om concrete mogelijkheden aan te reiken.

De bijeenkomst over Innovaties was een bruisend werkatelier, waarin uitvinders, innovators en havenmedewerkers ideeën en ervaringen uitwisselden. De NOVU (Nederlandse Orde van Uitvinders) heeft voorgesteld om proactiever met innovatoren om te gaan en stelde voor dat de havens hun technische uitdagingen te inventariseren en een vervolgbijeenkomst met de NOVU te houden.

[4a Kernpunten WA Natuurdoelen en Waddenzeehavens 2016]

[4b Kernpunten WA Innovaties havenbedrijf 2016]

Stemt de Raad in met de mogelijkheid om via programma Naar een Rijke Waddenzee een expert in te schakelen om naar de mogelijkheden voor bijdragen van havens aan natuurdoelen te laten kijken?

Stemt de Raad in met het voorstel van de NOVU om een bijeenkomst te beleggen, waar uitdagingen van de havens worden besproken?

Building with Nature Den Helder

De Waddenzeehavens hebben samen met EcoShape een programma Building programma opgezet. Veel projecten zijn inmiddels gestart en uitgevoerd. Alleen het Building with Nature project bij Den Helder is nog niet gestart. Inmiddels is er voortgang geboekt en de provincie levert een projectleider.

Martin Baptist finalist Ingenieur van het jaar

Martin Baptist is de leider van dit programma, hetgeen niet onopgemerkt is gebleven. Hij is genomineerd als finalist voor de Prins Friso Ingenieursprijs, welke op de Dag van de Ingenieur (19 april as.) wordt uitgereikt. Beoordelingscriteria zijn: expertise, innoverend vermogen, ondernemerschap en maatschappelijke impact.

U kunt stemmen via:

<https://www.kivi.nl/over-kivi/dag-van-de-ingenieur>

[4c Martin Baptist finalist Prins Friso Ingenieursprijs]

Martin Baptist Wageningen
Maritime Research

Kennis nemen van de stand van zaken Building with Nature Den Helder

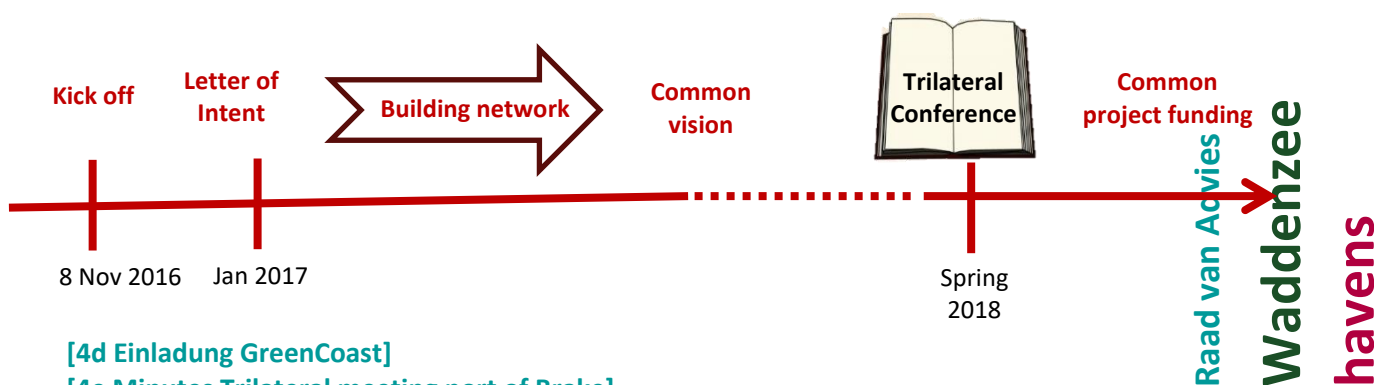
Tammo Bult is Director Wageningen Maritime Research en zit in de kernteam EcoShape. Hij geeft een toelichting op de betekenis die zijn instituut voor de havens zou kunnen betekenen.

- Gelegenheid voor reflectie

Trilaterale regeringsconferentie UNESCO havens

Met EZ is een voorstel voor een opzet gemaakt, voor het houden van trilaterale Waddenzeehaven conferentie vlak voor de Trilaterale regeringsconferentie juni 2018. Op 8 november is een ontmoeting geweest vertegenwoordigers van havens per land. De deelnemers waren het er over eens dat er voldoende basis is voor samen werken aan duurzame havenontwikkeling aan het Werelderfgoed, onder de titel "Wadden Sea UNESCO ports". De deelnemers namen het voorstel uit de update voor de Wadden Sea Board over (zie schema hieronder) en spraken af om in eigen land te zoeken naar financiering te zoeken. Wat de letter of intent betreft is in de Raad afgesproken, om de samenwerking niet te formeel in te steken. Ondertussen is Arjen Bosch gevraagd om deel te nemen in het panel van een Duitse conferentie GreenCoast: Umweltschutz im Wattenmeer durch GreenShipping- und GreenPort-Ansätze.

Op dit moment zijn gesprekken over financiering gaande met RWS.

[4d Einladung GreenCoast]

[4e Minutes Trilateral meeting port of Brake]

De Raad steunde het voorstel om bij de regeringsconferentie 2018 een trilaterale havenvisie te presenteren in Harlingen.

- Welke mogelijkheden voor cofinanciering ziet de Raad?

5. Waddenfonds

Uitwerking investeringskader Waddengebied

Het dagelijks bestuur heeft concept uitwerking van het Investeringskader vast gesteld.

In de afgelopen jaren heeft de Raad steeds actief inbreng geleverd bij het tot stand komen van het zgn. Pioniersprogramma, het Meerjarenprogramma (inclusief de jaarprogramma's) en recentelijk het Investeringskader (september 2016), zoals dat inmiddels door de Provinciale Staten is voorgesteld. Het voorstel is om die rol weer actief op te pakken.

[5a CONCEPT Investeringskader Waddenfonds]

Is de Raad bereid om bij de uitwerking van het investeringsprogramma een vergelijkbare rol te spelen als bij eerdere programma's

6. Programma Waddenzeehavens

Het jaarverslag is in het Programmteam akkoord bevonden. Het Stuctuurvisie Waddengebied heeft een onevenredig groot beslag op de tijdbesteding gelegd. De toezegging voor financiering door de havengemeenten loopt tot en met 2017. Het voorstel is om de afgelopen 4 jaar in september te evalueren en dan te bezien of de samenwerking in de komende jaren gecontinueerd kan worden.

In 2017 komt er veel extra werk op het programmteam af in verband met de Structuurvisie Wadden zeel. Het programmteam heeft voorgesteld dat de financiers voor 2017 ieder €2500,- voor de extra werkzaamheden beschikbaar te stellen. Het voorstel is om dit als een separate opdracht te zien, en niet als verhoging van de bestaande toezegging.

[6a Verantwoording 2016]

***Stemt de Raad in met de verantwoording ?
Stemmen de havengemeenten in met een extra bijdrage voor het SVW ?***

7. Planning

Voorstel is dat CWN in de ochtend van 28 september as. vergadert, dat in de middag een gezamenlijke bijeenkomst met het CWN wordt georganiseerd en dat de Raad het gebruikelijke Diner parlant in de avond van de zelfde dag houdt.

